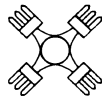

BIZONÍ VÍTR

KE KRÁSE CESTOU TĚLA • K PRAVDĚ CESTOU MYSLI • K SÍLE CESTOU DUCHA • K LÁSCE CESTOU SLUŽBY

„THE BUFFALO WIND“ VYDÁVÁ LIGA LESNÍ MOUDROSTI – THE WOODCRAFT LEAGUE

4/2005

Z našich kmenů

Události v LLM; sdělení našich osobností.

str. 1

Zážitky z cest

Skotsko – West Highland way.

Do Anglie, nebo někam jinam, kde se místo ahoj říká „hi“, jsem se chtěl podívat od té doby, co jsem se před mnoha lety začal učit anglicky...

str. 4

Stežka 1. světla

Na sněžnicích, aneb několik poznámek formou bodového cestopisu.

Wakai dostal k vánočním sněžnicím, paráda, ale neměl s kým vyrazit. O dalších vánočních proto dostal sněžnice od Ježíška i Apač...

str. 6

Volání dále

Dřevorubecká nostalgje.

Nad těmi fotografiemi jsem si uvědomil ještě jednu věc. Jejich kouzlo není jen v poezii starých časů a v dokonalé práci (...)

str. 8

Hau Kóla

Toulce z pumpy.

Indiáni byli velcí parádníci. Současní toalety byly i nádherně zdobené toulce. Jedna z velmi efektivních forem byly toulce vyrobené z kůžešín, které chránily před vlhkem luky a šipy...

str. 12

Woodcraft a já

Radka Skoupilová – Wašewin: Co je pro mne woodcraft?

Především přátelé. Ne, nejsou všichni v Lize, ale naprostá většina velmi mi blízkých lidí, které bych nazvala mými přáteli, má zájem, záliby, činnost blízkou mému citění...

str. 15

Duchovní život

Setkání ohnivců na Bobřím hradě.

...Když se krajina zahálí do tmy, skupinka Pravdivců odvádí postupně po zaznění signálu skupinky a hosty na sněmoviště. Držím v ruce lucerničku vyrobenou ze zavařovací sklenice, ve které svítí světýlko, a odvádím skupinku Krasavců...

str. 16

Hry a hříčky

str. 18

Skotsko – West Highland Way, str. 4

Touto krátkou zprávou bych chtěl Vám, čtenářům Bizoniho větru, říci, že dochází k velkým změnám v jeho tvorbě. V tomto čísle najdete zatím část nových změn. Tu největší změnu – styl tvorby Bizoniho větru, byste měli pocítit během letošního roku a to tím, že (jak doufám), začne časopis chodit včas. Ale nejen to...

Jednou z věcí, která by měla nešvar pozdního vydávání změnit, je, že jsme se rozhodli změnit některé rubriky, časopis o něco ztenčit a zrušit jedno číslo. Kdybychom to takto neudělali, Bizoni vítr by již svoje zpoždění nikdy nedohnal. Ale nebojte se – na konci roku je pro Vás připraven dárek, který, jak doufám, zaručí, že na jedno chybějící číslo si ani nevzpomenete.

Mezi další hlavní změny patří skutečnost, že současný šéfredaktor, Klára Ježková, již svůj post opouští. A i když se její práci pro BV dají vytknout mnohé nedostatky, chtěl bych jí tímto poděkovat za její ochotu se Bizonimu větru věnovat.

Příznám se, že vývoj okolo Bizoniho větru jsem dlouho nepovažoval za uspokojivý. Rozhodl jsem se tedy stát se šéfredaktorem a posunout tento časopis zase o kousek dál. Práce to není jednoduchá, ale pevně věřím, že změny, které jsem se rozhodl nastolit, povedou ke spokojenosti Vás, čtenářů.

Ostatně, rád si přečtu Vaše názory, připomínky či nápady – napište mi na e-mailovou adresu bizoni_vitr@woodcraft.cz.

Pavel Spálený – Yučikála

Podzimní táboření kmene Tate Osmaka aneb vaříme po indiánsku

O víkendů 27.–30. 10. 2005 se kmen Tate Osmaka rozhodl nekompromisně změnit dosavadní nezdravé stravovací návyky a zavést tak nové zvyky. Dost bylo chemické kupované stravy! Všeho toho Kidák strújce, Rybka tvůrce. Tak pošlyšte baladu o jídelním obřadu.

Žádný rohlík, žádný chleba, zdravěji je vařit třeba! Spoustu čerstvé zeleniny, k tomu maso, kašičky, kašičky z nás si uplácá kukuřičné placičky. V týpi budeme spát, ohýnek nás bude hrát.

U vaření teplo bylo, ale v noci se nám o něm snilo... Vík nám pomoc přislíbil, šéfkuchařem zvolen byl. Krájel, chutnal, stále míchal, na kašičkách si pochutnal. Kuchtičky nám nechyběly, Želvička, Cvrček a Jehlička to byly. Matýšek nám papal placky, do ohýnku házel klacky.

Zeleninu už taky jíme, nadsení z toho však nesdílíme. A tak všichni slibujeme, že se příště pokusíme, zeleninu udušíme.

Za podporu,

za počáteční rozvahy,

Děkujeme kmenu za tu novou změnu.

Lenka Tojnarová – Rybka
Jiří Pišek – Kidák

A co vy na to?

Když jsem byl v roce 1937 na letním táboře LČSW ve Waldenu ve Svátéjanské dolině u Lipovského Svátého Jana, dostal jsem za úkol zařídit meteorologickou minitanku a věst záznamy tříkrát denně: ráno, v poledne i večer. Současně sledovat kolísání hladiny potoka Bele.

Před odjezdem na tábor jsem náhodou objevil v knihovně příručku pro čas. důstojníky, kde byl mimo mnoha jiných údajů rozsáhlý přehled značek pro hodnocení úkazů v ozdušší, vhodných pro předpověď podle pozorování: barometrického tlaku, teploty vzduchu i vody, síly a směru větru, tvaru, množství a zbarvení mraků atd. K tomu všemu přistoupilo i zaznamenávání teploty vody a kolísání hladiny potoka. Nesmělo se zapominat na úkazy v okolí: reakce květin, výskyt některých druhů hmyzu, rozsah rosy.

Bylo docela naplnivé sledovat správnost předpovědi na jeden až tři dny v průběhu tábora a podle jednotlivých úkazů a ukazatelů v ozdušší. Největším problémem – ale ne vždy – byla předpověď bouřek (z horka) nebo těžné bouřky, měnící ráz počasí i na několik dní.

V týdenních intervalech a potom před koncem tábora bylo zajímavé vyhodnotit získané či předpokládané údaje.

V dnešní době lze zajistit vhodné minipřístroje, dávající informace a mnoho údajů. Ale mnohdy jednotlivé „sedlácké či zálesácké“ zkušenosti jsou zajímavou činností, která nám rozšíří vztah k dění a úkazům v přírodě, jako je výskyt a množství rosy, čerňavky při východu či západu slunce, množství, tvar i směr postupu mraků. A mnoho dalších. Vedete-li kroniku tábora či putů, nezapomente vedle jídelního lístku uvést i takto získané údaje. A bude po čase zajímavé, jak mnoho té modré oblohy jste měli nad hlavou.

Miloslav Stárek – Máhykan

Podělte se s námi o své zážitky, názory či postřehy na adrese [Liga lesní moudrosti](mailto:Liga.lesni.moudrosti@bizoni.vitr.cz)

Bizoni vítr
Senovážné nám. 24
116 47 Praha 1

Nebo nejlépe na e-mail bizoni_vitr@woodcraft.cz

WHO IS WHO?***Order of Woodcraft Chivalry
(OWC, Řád lesního rytířstva)**

založil geolog a antropolog Ernest Westlake (dětěček Martina, pradědeček Lynden a prapradědeček Rhysse) v roce 1916 jako výsledek svých úvah o humanismu a výchově a jako pacifistickou alternativu skautingu. Ze Setonova woodcraftu jej inspiroval život v primitivních podmínkách, v kontaktu s přírodou i společenstvím spolupůbomníků, nepřevzal však vzor severoamerického indiána. Vznikající organizace byla silně ovlivněna křesťanskými ideály kvakerů, charakteristickými osobním vztahem k Bohu bez prosifiditní církve, puritánskou morálkou, ale také důrazem na soudržnost rodiny. Otcovy ideály uvedl v život jeden syn Aubrey Thomas Westlake přezdívaný Golden Eagle (Zlatý orel).

V současnosti má OWC jen něco málo přes dvacet členů všeho věku organizovaných v rodinných klánech (kinred), z nichž všechny byly zastoupeny na letošním mezinárodním setkání.

**Forest School Camps
(FSC, Tábory lesní školy)**

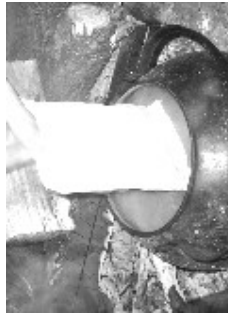
navazují na experimentální školu Forest School (Lesní škola) založenou podle myšlenek Ernesta Westlake a OWC roku 1928 v Sandy Balls. Učitelé a žáci od 5 do 15 let obývali čtyři dřevěné sruby na kraji lesa vytápěné krbem v němž a osvětlované svíčkami a patřili kromě aritmetiky, historie, psaní nebo hudby také woodcraft. Žáci se střídali ve službě v kuchyni, plnili zkušou obdobně lovu bobříků a v létě, kromě nejmladších (5 – 8 let), vyráběli se stany na desetidenní putování. Forest School byla navržena uzavřena roku 1939.

Jako pokračování ideálu Forest School založili roku 1947 její bývalí žáci a učitelé Forest School Camps, neziskovou organizaci pořádající tábory pro každého od 6,5 do 17 let. Účastník tábora se zároveň stává členem FSC, kterých je dnes přes 2 000. A je podporován, aby se účastnil dalších táborech. Bývalí táborníci a narůstající rodina tvoří základ dobrovolnických vedoucích. Letos pořádaly FSC šestnácti tří- až

Podzimní táboření Čikala

V době podzimních prázdnin od středy 26. října do neděle 30. října 2005 se sjelo několik kmenů na společné táboření na tábořiště Strážců údolí, které je pár kilometrů od Kácova, v lesích kolem řeky Sázkavy.

Táboření se účastnily nejen ligové kmeny, jako jsou Strážci údolí, Jesitábi, Wanagi Oyate a Tapáč, ale jako hosté i Roháčci a Čanguška. Na louce vyrostlo celkem osm týpek. Tábořilo tedy téměř

osmdesát lidí, takže to byla pro tábořiště, které tolik lidí nepamatuje, po těch pár dnech nevidaná pociť. Hra, kterou si náš kmen připravil, byla na téma „selektive boudě“. Takže jednotlivé soutěžící skupinky bojovaly pod krásným podzimním nebem o svá práva. Proto také nemohla chybět návštěva hradu, jímž byl krásný Český Stemberk. Neopomnělo se ani na sněm, kde byla silou, láskou a pravdou a kde byl uctěn jeden titul. Kdo chtěl, mohl se účastnit podvečerního programu, výjma opery. V těchto chvílích každý zapomněl na všední starosti a na potřeze, které trochu zkomplikovaly první den táboření. Tak myslím, že jsme si to všichni hezky užili.

Jana Kovalčíková – Žížala, kmen Tapáč

**4. mezinárodní woodcrafterské setkání
4th International Woodcraft Gathering**

**Gordon Brown Centre, Rotherwick
Hampshire, UK**

7.–13. srpna 2005

V pořadí již čtvrtého setkání se za českou stranu zúčastnilo celkem 36 woodcraftérů – strážci a zástupců kmenů Drum Bun, Kruh, Lesní lidé, Sacagawea, Strážci údolí, Tate Osmaka a Walden.

Během jednoho týdne společného „oficiálního“ programu (někteří se zadrželi déle buď přímo na tábořišti, nebo čas využili k procesování okolí) se každý mohl zapojit do nejrušnějších workshopů – téměř každý přispěl – vyrábění totemu,

zvonkohraní, indiánské divadlo (viz fotografie, autor: Jiří Macek – Čiksika) nebo třeba batikování „po česku“ i „po anglicku“, vyrábění z vlny a korálků, paralympijská lukostřelba, indiánské tancování i country a další.

Díky ideálnímu počasí jsme si mohli naplno užít jak táboření, tak společné obřady i třeba několik dní spolu s indiánskými dětmi. Tak za tři roky zase u nás!

Jana Klubiřová – Čeyanata

**Závěry společné diskuze,
která proběhla těsně před zakončením celého setkání**

Pro některé z nás to bylo třetí, nebo dokonce čtvrté mezinárodní setkání, pro jiné teprve první v pořadí. Ať už patříme do kterékoli z těchto skupin, woodcraft nám dává možnost být s přáteli – dokonce i když je vidíme poprvé v životě. Tento týden bylo opět možné být v cizí zemi, a přesto se cítit doma a bezpečně.

Pro některé z nás to bylo povzbuzení hledat podobné smýšlející lidi i v místech, kde právě žijeme.

Woodcraft, to je akceptování ostatních lidí a jejich odlišností – a ne snaha „luj“.

Woodcraft, to je učení se dovednostem našich nových přátel – a ne jen pořád dokola dělat něco, co už umíme a známe.

Woodcraft, to je to, co bychom rádi předali našim dětem jako odkaz – tak, aby i ony mohly poznat a prožít věci, které jsou pro nás důležité.

Woodcraft je „v rozkvětu“ – a my se musíme snažit ze všech sil být

ODKAZY

Order of Woodcraft Chivalry
pokud se mi podaří zjistit,
práve webové stránky nemá

Forest School Camps
<http://www.fsc.org.uk/>

Woodcraft Folk
<http://www.woodcraft.org.uk>

Ernest Thompson Seton Institute
<http://www.etsetoninstitute.org>

Blue Sky – World Woodcraft
<http://www.blueskywoodcraft.org>

Bizoni vtr 4/2005

šestnáctidenních letních táborů po celé Anglii, kratší tábory o Velikonočních a jarních prázdninách (začátkem května), začátkem června a na podzim. Stabilitní tábory mají jako základnu louku bez jakýchkoli zděných či státních budov. Další tábory jsou putovní – pěšky, na kolech nebo kánoích.

**Woodcraft Folk
(Lidé lesní moudrosti)**

se letošního mezinárodního setkání neúčastnili. Činnosti jsou ale z britských woodcrafterských organizací naší Lize nejbližší. Výchovná a charitativní organizace byla založena roku 1925 na základě Setonova woodcraftu jako další z alternativ skautingu.

V současné době je ve Woodcraft Folk organizováno asi 500 skupin v Anglii, Walesu a Skotsku. Každý týden se jejich členové scházejí na schůzkách, o víkendech jezdí na výpravy, v létě na tábor. Řízení organizace zajišťuje velká rada, v níž asi polovinu tvoří mladší lidé do 25 let, a každoroční setkání zástupců jednotlivých skupin.

Woodcraft Folk jsou členem mezinárodního sdružení mládežnických organizací International Falcon Movement (IFM-SEI) a každých šest let pořádají vlastní mezinárodní tábory v Británii. Přítel je plánován na léto 2006 do Kentu.

**Ernest Thompson Seton
Institute (ETSI)**

zastupuje na mezinárodních woodcrafterských setkáních již tradičně Barbara Wilemeyerová. Cílem americké neziskové organizace je péče o Setonův odkaz. Podporuje shromažďování a zkoumání Setonových knih, obrazů a sbírek i všech ostatních památek spojených s jeho životem a dílem.

Blue Sky – World Woodcraft

neformální hnutí mezinárodního woodcraftu, které vzniklo jako vyjádření kontaktů navázaných na mezinárodních woodcrafterských setkáních opakujících se od roku 1996 vždy po třech letech střídavě v České republice a v Anglii.

Klára Chváralová – Očánku

(* Who is who? = angl. Kdo je kdo?)

SKOTSKO West Highland Way

Do Anglie, nebo někam jinam, kde se místo ahoj říká „hi“, jsem se chtěl podívat od té doby, co jsem se před mnoha lety začal učit anglicky. Vždy se však našel důvod, proč tam nejít. Nejdříve to byla vzdálenost, potom se nám neilbyly vysoké výdaje, nebo jsme se rozhodli jet s kamarády někam jinam. Až když jsme letos plánovali s mou přítelkyní Janou dovolenou, volba nakonec padla na Skotsko. Do země důležitých lidí, ovcí a whisky jsme se vydali na přelomu června a července a strávili jsme tam plných sedm dní. Jasnou představu o tom, kam chceme jít a co chceme vidět, jsme neměli, ale putování jsme chtěli začít na West Highland Way. Další rady a doporučení jsme chtěli získat u Janiných známých, kteří nám nabídli nocleh ve svém domku poblíž Edinburgu.

Nejrychlejším způsobem, jak se dostat do Skotska, je letadlo. To naše letiště 18 liber za osobu, a tak se jdeme podívat na výstavu všeho, čím se může čekat Jane s dětmi a odváží nás na svou usedlost mezi Glasgow a Edinburgem. Nejzajímavější je ukázka ručních jeji Michal, své dětství prožil v Čechách a hned si s námi začíná povídat česky.

Moje představy o plavání angličtiny tak rychle berou za své. Večer nad kupou map ladíme naše plány pro putování po skotských Highlands a po druhé sklenice whisky je náš plán jasný. První týden pěší putování po West Highland Way. Ve Fort William si půjčme auto a v následujících deseti dnech pak navštívíme sever Skotska a přes Inverness, Ullapool, Torrison a ostrov Skye se vrátíme zpátky do Fort William, a pokud to půjde, tak až do Glasgow.

V neděli se u Edinburgu koná každoroční obrovská farmářská show. Jane

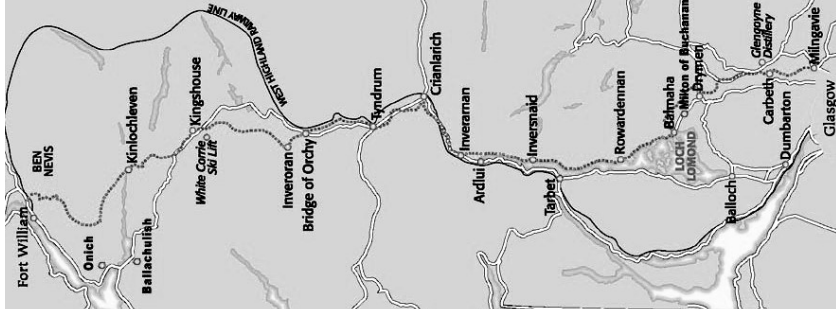

ny a silnice na sever od Glasgow. Hned po příjezdu se na nám vrhají „midges“ – malé dotěrné mušky, které nás pak doprovázejí celou cestou po Highlands. Čím víc severněji, tím víc jsou tyto krevlačníci úpíři dotěrnější. Místní repelenty zabírají jen částečně, takže nejspolehlivějším řešením je rychle postavit stan a jít spát. Na romantický večer na břehu jezera můžeme zapomenout.

Ráno balíme a vyrazíme na sever podél jezera Loch Lomond, největšího sobotný pitné vody ve Skotsku. Počasí je lehe oblačné, což vyhovuje našim plánům urazit dnes přes 20 mil. Většinou jdeme sami, jen občas potkáváme jednodenní vyletlníky, u kterých budí respekt naše batohy s výbavou na dva týdny. Se všemi se zdravíme a prohodíme pár slov o cestě a o počasí. Jsou moc přívětiví a vůbec nám nevdají, že až dorazí na konec své cesty, zavolají si taxíka a pojedou spat domů do postele. My chceme nocovat v boty – kamenné chatičce nad jezerem. Protiúdovci dvojice nás ujistí, že

že i když v ní už někdo je, určitě se tam vejde. Už se nemůžu dočkat, až budu moci shodit batoh a uvařit si večeři, ale Jana se čím dál víc opoždzuje. Tak zpomalím, počkám, ale Jana už plete nohama z posledního. Musíme zastavit a najíst se, abychom zahnali blížící se „žátek“ – hypoglykemický šok. Před setměním jsme na místě. Z chatky se trouš si jeden hromotluk za druhým. Nakonec jich vyleze dvánáct a jde z nich docela strach. Přemýšlím, jestli raději nepůjdu se spát někam jinam, ale už nemám síly nazvat. Dva svalovci, kteří se předstávají jako jejich vedoucí, nás ale uklidňují jako sociální kurz spojený s pobytém v přírodě. Spát nás nechají na palandě u krbu a navíc ještě dostáváme k večeři hamburgery. Jejich angličtina se silným akcentem ale není téměř rozumět, takže praktický kurz angličtiny se opět nekoná a brzy usínáme. Ze spánku nás budí hluchý odchod našich spolumocovníků na noční plavbu po jezeře a posléze ještě hluchější návrat.

Nevyspali a rozladěni pokračujeme podél Loch Lomonda ještě ve středu dopoledne. Charakter krajiny se brzy mění a cesta pokračuje přes pastviny a podél železniční tratě, která vede oklikou až do Fort William. Počasí je dnes už ryze skotské, takže se občas přezene jemná přehánka. Po patnácti milích nacházíme ve vesnici Tyndrum mezi ohradami

plnými ovci kemp. Jako cílovou přemii si kupujeme skotské sušenky, ale jejich závorová příchutí si nás nezíská. Teplá sprcha je mnohem lepší.

V kramku u cesty si ráno kupujeme bagetu a další sušenky, tentokrát z ovesných vloček. Seznamujeme se zde s jediným chodcem z Londýna. Po WHW putuje sám a cestou na sever se v dalších dnech vzájemně předbíháme až do Fort William, odkud chce pokračovat pěšky dál na sever do Inverness. Nás dnes čeká jen jedenáct mil, a tak jdeme na pohodu. Stan si stavíme u potoka pod horami na krásném tábořišti u Orkney Bridge. Midgies kvůli větru kousou jen na závětné straně mostu, takže když si z karimatky postavíme závěťi, uvážíme si v klidu večeři a pak na břehu relaxujeme. Jana stejně náruživě jako v uplynulých dnech pročítá průvodce Lonely Planet pro Skotsko a neustále přichází s dalšími a dalšími nápady, kam ještě se musíme bezpodmínečně podívat.

Plní sil v pátek vyrazíme do kopců. I když kopečky se zdvihají více a více, my letíme jako draci. Cestou se dáváme do řeči se třemi Belgičany, ale nestačí nám, takže jsme brzy zase sami. Vesnici Kingshouse tvoří jen dvě usedlosti a inzerovaný kemp zde nějak nemůžeme najít. Musíme tak jít dál, ale na odpočívadle u cesty se alespoň najíme. Společnost nám dělájí červenky a pěnkavy, které drže louti drobky chleba a skoro se nechají krmit z ruky. Cesta pokračuje přes mohutný říbet do vesnice Kinlochleven a poslední dvě míle prudkého sestupu jsou dost náročné. Pokouším se přijít na kloub jakémuśi hydrosystému, jehož roury míří dolů, stejně jako my, ale mamě. Pod kopcem shazujeme batohy v prvním kempu a ve sprše dáváme odpočinout unaveným končetinám. Po večeři jdeme na oblihdku vesnice. Nápad ochutnat skotské pivo není příliš šťastný, protože i když nám ochotný barman dáva ochutnat snad ze všech druhů co čepuje, pít se nedá ani jedno.

Ben Nevis s výškou 1 344 metrů snad ani nemůže být nejvyšší horou celé Velké Británie, ale díky tomu, že se celý masív zdvihá přímo od moře, vzbuzuje v nás nálezitý respekt. Díky vlhkosti stoupající z moře se masív v zimě obalí ledem. Ben Nevis, byť nevysoký, se tak stal koncem 19. století kolébku lezení v ledu. Je vidět na míle daleko a i když jsme na jeho vrchol původně nechtěli, začínáme měnit plány. Čím víc se blíží-

Na sněžnicích

aneb několik poznámek formou bodového cestopisu

Wakai (kmen Iwetempu) dostal k vánocům sněžnice, paráda, ale neměl s kým vyrazit. O dalších vánocích proto dostal sněžnice od Ježíška a Apač (stráž) a smluvili se na tom, že spolu podniknou náročnou chlapeckou zimní turistickou akci. Konkrétní volba padla na přechod Rychlebských hor po česko-polské hranici, protože je předpoklad, že tam bude sníh a nebudou lidi. Po nadšené agitaci mezi členy kmene a jinými chlápky se po přemlouvání nakonec váhavo odhodlal přijít k výpravě i Stoupa. Ale jen na dva dny, protože musí ve škole ještě rozdat vysvětlění. K expedici se podle plánu připojí na Borůvkově hoře ve večerních hodinách a dále pak budou pokračovat společně. Dovolte, abychom níže uvedli stručný cestopis výpravy, pro přehlednost v bodech, podle zápisu v kronice.

Předpověď počasí: Místy sněžení, místy polojasno, teplota -15 až -18 °C.
Skutečnost na místě: Slunce, jeden metr prašanu na solidním starším sněhovém základě, -20 °C.

Dva muži v pustině

Vyrazíme od psychiatrické léčebny v Bílé vodě už v 11.20. Stoupa představiuje bod nejistoty – splní svůj příslib přijezdu? Kdy? Kam? Sthmeme dojit až na Borůvkovou horu? Od posledního stavení už není lidská tápota, všude panenský sníh, jiskřivá nádhara. Jsme nadšeni romantickými zákoutími jako v Mirazika. *Pozorování:* V prašanu se muž na sněžnicích boří asi o 20 cm méně, než muž bez sněžnic. Ale pořád se boří nepřijemně hluboko. Je to větší dřina, než jsme mysleli. Přehodnocujeme plán, zkracujeme cíl cesty o čtvrtinu. Cesta na Borůvkovou horu se zdá být nekonečná, na ukazateli uvedené 3 km

jsou silně podhodnocené. Sřídáme se v proslapávání i čím dál kratších intervalech. Na dosažení Borůvkové hory máme jen mlhavé vzpomínky, víme, že se začínalo smrákat, měli jsem vyprahlo v ústech a propocené čepice obalené jíním. Nepodceňujeme chorovod!* Na tábořišti u vrcholu Borůvkové hory stavíme stan. Kdo sundá sněžnice, proboří se po pás do sněhu i na uslapaném čtverci. Asi jsme podcenili chorovod. Deset minut je málo.

Rozděláme oheň? Nejprve je ale potřeba odházet metr a půl sněhu až na zem, to je chlapecká výzva. Lenost je našeptávačka, avšak vůle vítězí! Se sněžnicí lze snih odhrabávat, i když j v něm muž – horal zabořen po pás.

Večer krásná noc u ohně, křístálové nebe, mrzne až prašit. Stoupa nejde. Opakujeme řízky do 20.00. Dále budeme hřát ve stanu ve spacáku. Stoupa stále nejde, buď nepříjel nebo zmrzl.

Stoupa vlozka z výstupu na Borůvkovou horu. Na nádraží v Javorníku je už tma. Jsem připraven, mám čelovku. Pozor na výměnu baterii do čelovky, zejména stojte-li ve tmě a v prašanu! Zbytečné zdržení. Čím přehlednější cesta, tím lépe je značená. Následuj moudrého zajíce! Tam, kde jsou zajíci stopy, snih se boří o něco méně.

Ve 22.00 hod. – krize vůle. Mám si postavit přísávek už pod Travnou? Kde jsou hoši?

Ve 23.30 hod. – šťastné sledání pod hvězdami. Stráž přistížena při chvilkovém schrupnutí. Diskuse o tom, kdo měl hřát, je krátká. Uděltejte místo, chci spát! Horký čaj z termosky je dar nebes. Ve spacáku výměna zkušeností z chůze na sněžnicích.

* *Chorovod – lidový ruský tanec, při kterém tanečnice v řadě za sebou procházejí tanečním parketem za rytmického doprovázení, doprovázeny vícehlasou písní.*

Společně v dál

Tři horalé vyrobí přes noc ve stanu spoušť jinovatky. Dospáváme čekání na Stoupu, ale vyměšovaci puď jsou silné. Sušení spodků lyofilizaci nefunguje! Zvláště když sněž. Stoupa obléká zmrzlé prádlo, obtiže mu odlá zvláště ohyb v kolenu. Taky to studí. Rozpouštíme led. Fyzikální zajímavost: příkrývý ešus zaražený do sněhu zmrzl jen částečně i při -15 °C. Nepříkrývý zmrzl na kost. Balíme. Ruce i nohy značně mrznou. Zmrzlé boty – přištět zavčasu povolil íkaničky! Ušetřtí to časi! Při -15 °C se Stoupovi lepi nos a Apačovi mrzne kapka u nosu.

Snih po kolena, i na sněžnicích, časové střídání v čele expedice. Předběžné hodnocení pohybu na sněžnicích: z kopce paráda, do kopce pruda, po rovině taky pruda. Dodržíjeme zásadu chodit tak rychle, abychom se nepotili. Přehodnocujeme plán, zkracujeme cíl cesty o další čtvrtinu. Stoupa plán nemění, ale realita je neuprosná.

Empiricky zjištěná axiomatická hodnota: rychlostní poměr muž bez sněžnic : muž na sněžnicích = 2 : 1. Žena v létě je rychlejší než muž na sněžnicích v zimě a stejně rychle, jako muž na sněžnicích v létě.

Táboříme už v 15.30. Jedem na komfort. Stoupa postaví vlastní stan. Nepodceňujeme chorovod! Dvacetiminutové uslapávání sněhu sněžnicemi = velmi dobrá investice. Vyrabáváme dřevo

K poučení pro přístě

Zbytečné vláčené, nepoužitě vybavení

Stoupa:

hrací kostky, záložní podvlikačky, ponožky č. 4, půlka chleba (zmrzl), tavený sýr (zmrzl).

Apač:

tričko, dvě mikiny, půlka chleba (zmrzl), jedny rukavice, čokoláda! (zapomněl na ni).

Wakai:

čelenka, jedny rukavice (vlhéné, koušou), těstoviny, Mlínutka Mexiko.

Chybělo

Stoupa:

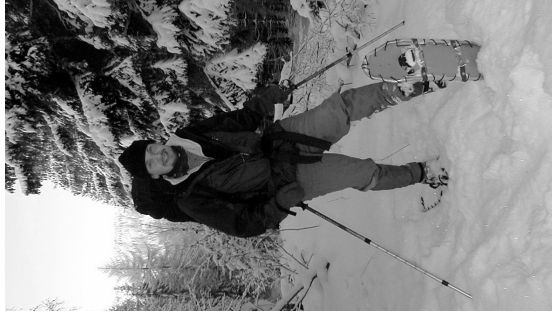
ponožky č.9, lyžařské hole.

Apač:

delší a teplejší spacák.

Wakai:

cukr (slibl, že vezme, ale ne vzal. Vymlouvá se na to, že čaj Multivit je již slazen firmou).

Společně podle kmenové kroniky napsali: Tomáš Luner – Wakai a Tomáš Jedlička – Stoupa (Iwetempu) a Jan Křístek – Apač (stráž).

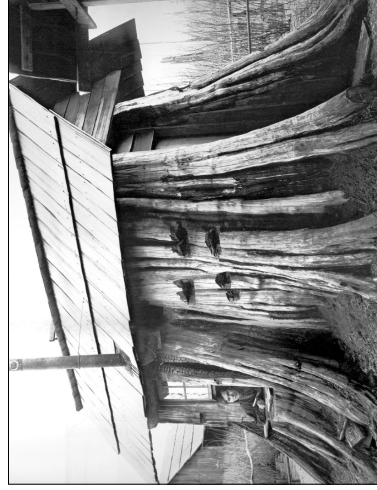
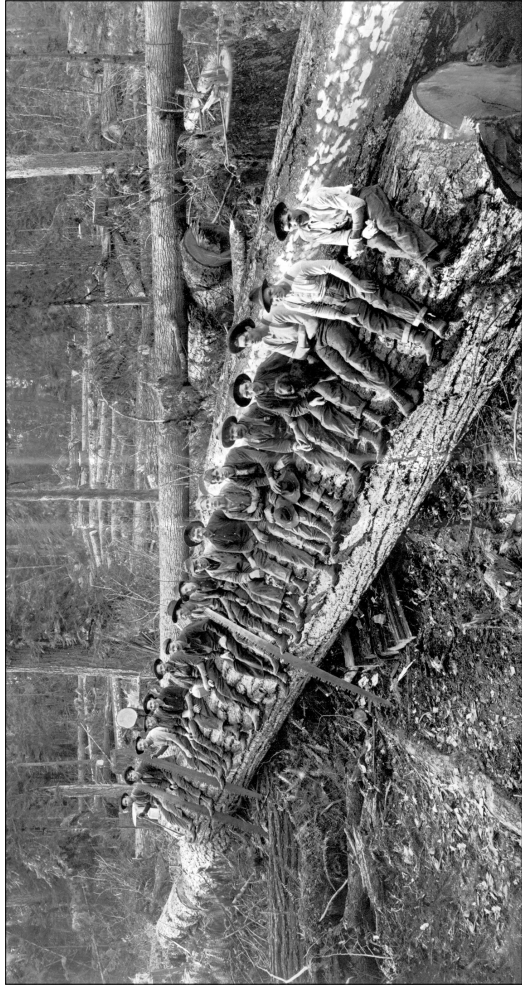
DŘEVORUBECKÁ NOSTALGIE

Je to už několik let, co jsem od mých brněnských přátel Apače a Zlatý dostal velkou a vypravěnou knihu fotografií Daria R. Kinseye. Když jsem si ji poprvé začal prohlížet, musím říci, že me to úplně pohltilo. S užasem jsem nedočkavě listoval stránku za stránkou a přede mnou se otehrávaly výjevy, ze kterých vyzařoval pocitový chlapyšský fortel a dřina. Byl jsem těmi dřevorubckými obrázky jako omámen, a to nejen kvůli romantice starých časů, ale hlavně proto, že jako fanda do táboření už jsem nějakou tu zkušenost s kácením stromů získal, ale tohle jsem teda rozhodně nikdy neviděl. Tohle byl totiž poněkud silnější tabáček, ono puštit se jen tak průměrem kmenem větším než je výška běžného dřevorubce, to už je teda něco. Bohužel jsem v sobě jako ve woodcrafterovi po chvíli listování začal cítit zoufalý rozpor. Proti sobě ti najednou stály dvě věci – nadsěni z velikolepé oslavy jedné z nejklasičtějších zálesáckých dovedností a zároveň smutek a absolutní pocit zmaru z likvidace krásných a ohromných stromů, potažmo i celého naprosto unikátního pralesa. Přiznám se, že jsem si s propojením těchto dvou pocitů nevěděl moc rady. Ono totiž toulat se divokými přirozenými lesy, to patří mezi mé největší vášně, ale zase naopak, i forma téměř „vrcholového“ dřevorubectví mne přitahuje jako magnet a já jej prostě nebyl schopen jen tak odsoudit a zavrhnout. Právě proto jsem nějaký čas váhal, zda se o ty fotografie s vámi podělím, nebo ne. Nakonec jsem se k tomu přeci jen rozhodl, hlavně s nadějí, že ono dřevorubcká nostalgje a romantika nakonec nepovede k nějakým neekologickým postojům. A doufám, že ono příjemné trnutí i mrazení, které snad při setkání s nějakým tím stromovým starčkem či velikánem probíhá i ve vašem těle, bude i nadále vznikat spíše jen z pocitu úžasu a pokory a ne z pouhých atavistických pudů nezkrtného dřevorubce.

Nad těmi fotografiemi jsem si uvědomil ještě jednu věc. Jejich kouzlo není jen v poezii starých časů a v dokonalé práci s fotoaparátem. Jde tu také o onen užasný instinkt prozřívajícího fotografa – který zaznamenává i věci, které jsou v jeho současnosti běžné a z pohledu většiny ostatních nehodně dokumentovány. Nestáčí tedy jen umět dobře fotit, ale je nutné být i ve správnou chvíli na správném místě a to se člověku nezdaří každý den. Hlavně však je potřeba hodně přemýšlet o tom, co všechno vlastně fotografovat. A že i dokumentární fotografie může mít uměleckou hodnotu, o tom se můžete přesvědčit třeba právě na snímcích pana Kinseye. A tak tu mám vzkaz všem lgovým fotografům, nebojte se fotit i naprosto známou činnost nebo i věci, přestože si o nich myslíte, že tohle asi opravdu nikoho nemůže zajímat. Kdo ví, možná že právě nad vašimi fotkami (pravděpodobně už digitálními) budou jednou lidé žasnout a blahotořit vám, že vás to vůbec napadlo vyfotografovat.

Americký fotograf Darius R. Kinsey se narodil v roce 1869 a zemřel 1945. Podstatnou část jeho sedmdesát šest let dlouhého života věnoval fotografování a zůstalo po něm více než 4 500 negativů.

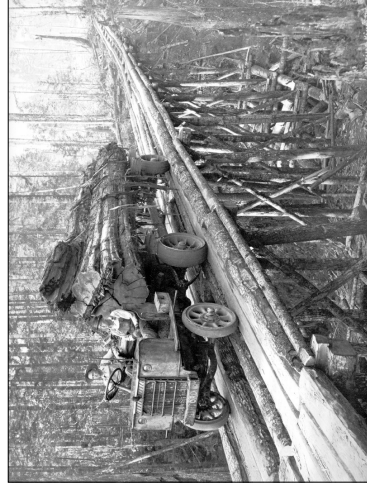
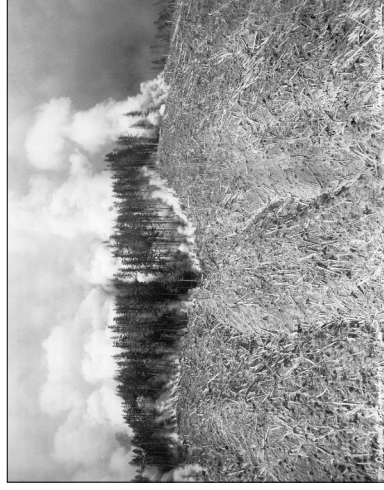
O fotografování se začal zajímat velmi brzo. Díky tomu, že pocházel z celkem bohaté rodiny (jeho otec se k tomuto postavení vypracoval z tesaře), mohl si celkem brzy zařídit malý atelier a začal se živit jako klasický fotograf. Když se oženil, usadil se s paní Tabithou ve městečku Sedro-Woolley ve státě Washington. Hlavním zdrojem jeho obživy bylo fotografování portrétů. Někdy kolem roku 1890 se začal zabývat fotografováním i přírodních scénérií a to nejprve v okolí bydliště. Později se dokonce zúčastnil i několika expedic. V roce 1897 to byla například výprava do Cascade Mountains. Tři roky nato se pak jen s dvěma muži na koních vypravil na Skagit River. Tady už se nezeměřil jen na krajinářské záběry, ale dokumentoval i život průkopníků usazených na okraji divočiny. V roce 1903 se vypravil k Mt. Rainier a k ledovci na Mt. Baker, kde vytvořil krásnou sadu krajinářských fotografií. Od roku 1907 se pak celkem intenzivně začal věnovat fotografování práce dřevorubců při kácení ohromných jedlí a cedrů na západním pobřeží USA. Zaznamenával nejen vlastní práci dřevorubců, ale i vše ostatní, co s touto prací souviselo. A tak dnes můžete například vidět, jakým způsobem se budovaly železniční mosty na tratích po kterých se dřevo odváželo k dalšímu zpracování, jaké vlaky a vagony se při tom používaly a nebo jak to třeba vypadalo v dřevorubckém městečku.

Snad ještě pár poznámek k tehdejšímu způsobu kácení. Všimněte si, že většina těchto dřevorubců používala obousečné sekery. Ty byly vyvinuty právě pro těžbu takhle velkých stromů. Jejich hlavní výhodou byla dobrá vyváženost, ale hlavně možnost používání dvojího druhu ostří. Jedna strana byla vždy vybroušena do řádně ostrého břitu, ta sloužila k čistému, přesnému a hlavně rychlému sekání. Ta druhá strana měla tupější úhel a ostří nebylo vytažené tak dotenka, ta byla vhodná spíš pro hrubou práci někde u kořenů a vůbec všude tam, kde hrozilo nebezpečí ztupění ostří. Taková sekera rozhodně nepatřila rovnou do rukou nováčka. Chtělo to nějakou dobu cviku, než se jí naučí bezpečně používat. Zejména pokud se se sekero pracovalo ve větší výšce, a nebo když dva dřevorubci sekali proti sobě. Teprve až v okamžiku dokonalého zvládnutí se z těchto sekery stával nedocenitelný pomocník.

Na fotografích můžete spatřit i další zajímavé detaily a vychytávky. Pro sekání ve výškách se běžně užívalo velmi jednoduché pomůcky. Bylo to úzké z jedné strany okované prkno zaražené do záseku, udělaného do kmene stromu. Asi si dovedete představit, jakou energii musí člověk vytvářet při rozmáchnutí obousečné sekery, no ale řekněte mi, jak při tom ještě na tak malé ploše dokázali udržet stabilitu. Snad tomu trochu napomáhaly kovové hroty umístěné na podrážkách jejich bot. Všimněte si i skleněných láhví, na kterých je provázkem k hrdlu připevněn malý železný háček. S jeho pomocí se pak láhev dala zavěsit do kůry stromu, pokud možno někde na dosahu dřevorubcovy ruky, protože předpokládám, že při těžlé práci hodně rychle vysychalo v krku. No a za zmiňku stojí i obrovské pily – břichatky, které jsou určitě dlouhé přes tři metry. Tahat takovouhle délku, to musela být pěkná dřina. A to je potřeba vzít ještě v potaz i to, že si dřevorubec každý večer po celodenní dřině musel někde pěkně zasednout s plínikem v ruce a alespoň trochu liznout všech třeba i stopadesát pilových zubů.

Peir Vilhelm – Willy

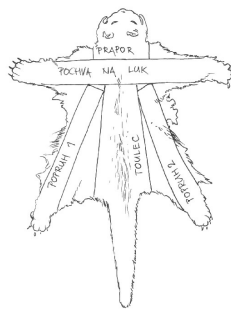

Mnoho z nich se používalo především jako ozdobný předmět při slavnostních příležitostech, ale jednou ze známek odvahy bylo vzít si takového toulce přímo do boje, protože přitahoval pozornost a chytlost nepřátel po zajímavém suvenýru. A to si mohl dovolit jen ten, kdo si pevně věří, že jemu se nic zlého stát nemůže a že všechny přepere. Když to nevyšlo a vzácný toulce bylo možno dopravit zpět domů, většinou ho při smutných obřadech dostal nejlepší přítel pádelného majitele, kdežto zbytek osobní válečnické výbavy byl uložten spolu s majitelovými ostatky.

Konstrukce

Špatná zpráva: na výrobu takového toulce potřebujete kožešinu z pumy. Dobrá zpráva: stačí vám jen jedna. V typickém případě se kožešina rozřezala na jednotlivé díly podle obr. 1. Při porcování kožešiny je lépe ji rozřezávat ostrým nožem nebo skalpelem, než stříhat nůžkami, nepoškodíte si chlupy a je to čistší práce. Kromě toho se to tak z dávných dob dělalo.

Celý toulce je složen z pochvy na luk, vlastního toulce a popruhu přes ramena. Dlouhý pruh z obou

Obr. 1. Stříhání na jednotlivé díly toulce.

Indiáni byli velcí parádníci. Součástí toalety byly i nádherné zdobené toulce. Jedna z velmi efektivních forem byly toulce vyrobené z kožešin, které chránily před vlhkem luky a šipy. Ty byly totiž často zesílené a lepené slachami a kličkem a byly tudíž citlivé na vlhko. Jsou popsány dokonce případy, kdy se kvůli vlhku a dešti dohodly zneprátelelé skupiny válečníků, že takhle by byly luky k nepotřebě, a tak počkají, než se zase trochu vyčistí, aby mohly mít obě strany z následujícího boje jaksepatří potěšení a aby vzájemně osířelování mělo patřičný svh.

Vedle vyder byla jednou z nejkrásnějších kožešin puma, která navíc symbolizovala sílu, eleganci a útočnost tohoto zvířete. Zvláště ceněná byla kožešina z mladých pum, která nesla ještě stopy mládystvých skvrn. Kromě toho, že byly vzácnější a násobily vzhledový efekt, někteří autoři tvrdí, že měly navíc symbolizovat hvězdy nebo kulky. Věřte nevěřte, myslíte si tom, co chcete. Používaly se samozřejmě i kožešiny z jiných zvířat, jako kojetů, vlků, medvědů, bizonů, koní a krav, ale oproti vydrám a pumám to prostě není ono.

Pozor! Aby se předešlo nelegálnímu obchodu, každá kožešina ze vzácného zvířete musí mít patřičný certifikát o zdroji, ze kterého pochází!

Toulce z pumy

Předních nohou a ramen pumy se sešil do tubusu a vytvořil pochvu na luk. Kůže z praxe zůstala zachována, v ideálním případě i s drápy, a nechala se volně houpat na horním a dolním konci pochvy.

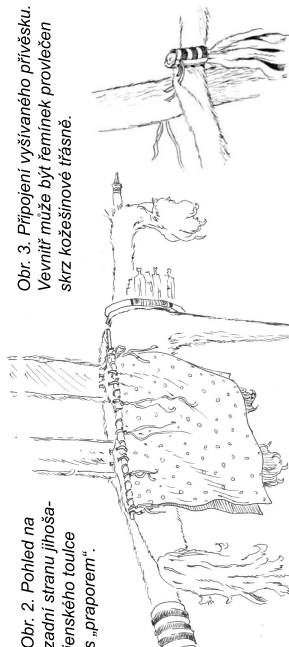
Někdy se do „dlaně“ prackou našila záplata z červeného sukna (viz obr. 6, 7). Další široký pruh se vyřizl z hřbetní části ocasu. Ten vytvořil vlastní toulce. Ocas se nechal viset dolů od ústí toulce a tvořil ozdobný dlouhý „plandák“.

Na jeho koženou (masovou) stranu se téměř vždy našilval dlouhý klm z červeného sukna, který mohl být na okraji ozdoben obšívkou v řadovém stihu nebo jinak, podle oblíbeného kmenového stylu (viz obrázky). Oblíbené byl i řady mosazných gombíků (obr. 5, 7).

Popruh se sešilval ze dvou polovin vyřiznutých ze stran kůže, které zbyly po toulci, každá z polovin zahrnovala zadní nohu. Sešití uprostřed se mohlo překrýt další nášívkou. Obě zadní nohy visely jakou součástí popruhu dolů.

Jednotlivé díly se spolu sešněřovaly koženými tkanicemi, někdy se horní strana toulce vyzužila prutem opět přišněřovaným řemínkem, aby se z toulce nestal po vysušení všech šipů neformemný smotek (obr. 2).

Obr. 2. Pohled na zadní stranu jihošijského toulce s „praporem“.

Obr. 3. Připojení vyšivaného přívěsku. Vevnitř může být řemínek provlečen skrz kožešinové trásné.

Obr. 4

Obr. 5

Vlevo Kiowa, vpravo jižní Šajen na piktozrazech, které si bojovníci, často v zajetí, kreslili do starých účetních knih.

Obr. 6.

Šajenský otec na návštěvě syna v inter-nátní škole v Carlisle. Všimněte si, že na jižních plání byli v oblibě delší luky, než na severu.

Obr. 9 Kiowa. Obr. Koos van Oostrum.

zad (obr. 2, 4, 6, 8). Starší styl má místo látky (flanet, kaliko, kus vlajky, ...) vyčínoucí kůži z hlavy pumy. Ta potom visí pod toulcem mezi tlapami z popruhu. Při pohybu nebo při jízdě na koni ocas, prapor a trásné vlají za bojovníkem a tvoří elegantní pohybovou složku celého toulce, kterou lze jen těžko docenit z mdle visících muzejních exponátů.

Doplňky

Zejména Kiowové a jižní Šajeni si na toulce rádi zavěšovali vyšivané tašičky a pytlíky s náhradní tětívou, šidlem, kličkem, slachou, křesaadlem apod.

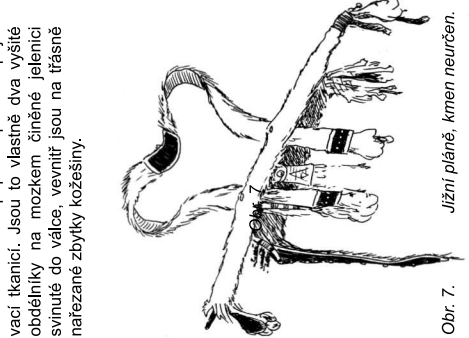
Nošení

Na rozdíl od obecně vžitě představy se popruh toulce nosil PŘES obě ramena (obr. 12), nikoliv přes levé rameno do pravého podpaží. Je tomu tak z toho důvodu, že při střelbě, zejména na koni, se toulce rychle přesunul dopředu před levý bok, takže se daly rychle a pohodlně vyťahovat šipy pravou rukou. Popruh proto musí být náležitě dlouhý. Popruh toulce také mohl přidržovat pokrývku přehozenou přes ramena.

Honzza Křístek Apáč

Obr. 8. Šajeni.

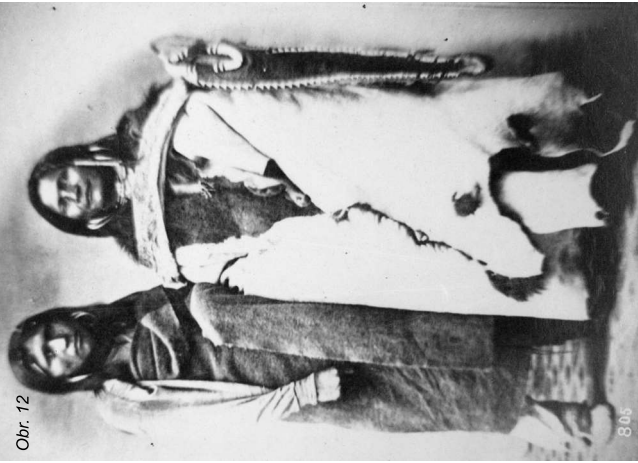

Obr. 7. Jižní pláně, kmen neurčen.

Obr. 10

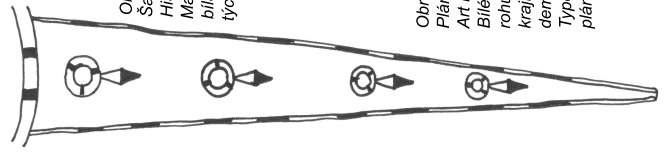
Obr. 12

Obr. 11

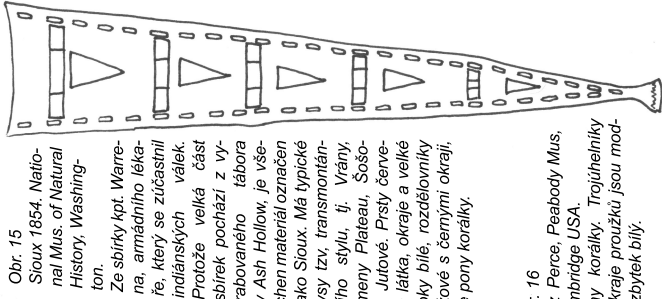
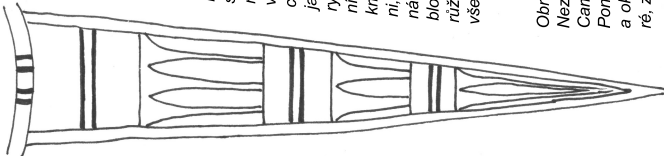
Nahoté Sioux asi 1840. Mus. Civ. di Reggio Emilia, Itálie. Černé, modré a bílé pony korálky. Dole Černožožci nebo plateau, před 1860. Am. Mus. Nat. Hist. NY.

Jutové 1868, foto Z. Shindler. Povísiměte si velikosti toulce a způsobu nošení. Zajímavé jsou též dvojitě náušnice obou mladých ažertimentů.

Obr. 13
Sajeni. Am. Mus. of Nat. Hist., New York.
Malé korálky tm. modrá a bílá, malé množství žlutých korálků v lemu.

Obr. 14
Pláně, kmen neurčen. Portland Art Mus., Portland.
Bílé pony korálky, středy kruhu, rohu a oba kříže jsou modré. Po kraji jedna řada bílých. Podkladem je červené sukno. Typově odpovídá spíše jižním pláním.

Obr. 15
Sioux 1854, National Mus. of Natural History, Washington.
Ze sbírky kpt. Warrena, armádního lékaře, který se zúčastnil indiánských válek. Protože velká část sbírek pochází z vyřazeného láboru v Ash Hollow, je všechno materiál označen jako Sioux. Má typické rysy tzv. transmontánního stylu, tj. Vraný, kmeny Plateau, Sošoni, Jutové. Prstý červená látka, okraje a velké bílé, rozložovnický růžové s černými okraji, vše pony korálky.

Obr. 16
Nez Perce, Peabody Mus, Cambridge USA.
Pony korálky, Trojúhelníky a okraje proužků jsou modré, zbytek bílý.

WOODCRAFT A JÁ

CO JE PRO MNE WOODCRAFT?

Především přátelé. Ne, nejsou všichni v Lize, ale naprostá většina velmi mi blízkých lidí, které bych nazvala mými přáteli, má zájem, záliby, činnost blízko mému čtení a nejsou-li přímo v Lize, pak se jim woodcraft stejně jaksi otiskl do duše. Mohu se s nimi vidět často, nebo naopak po dlouhé době, vždy se máme navzájem čím obohatit, jsme na podobné vlně. A hlavně – tihle přátelé mi v životě už moc pomohli. Čím? Někteří už jen tím, že jsou. Někteří trošku víc, někteří neskonale mnoho.

Když mi bylo hodně zle, měla jsem v sobě dlouhou dobu velkou bolest, se kterou jsem bojovala, nenechali mne upadnout do mého uzavřeného světa smutku, nedali mi pokoj a pořád mne vyštouřovali z té mé bolavé uličky. Pořád mne zvali na různé akce, vždy se pro mne našlo místo v týpu na jejich táboření, pokázali mne něco příbale do party na putování. A nevedlo jim, že se neubavím, že nestřím vítipem, že mi občas vyubílá trpkost až do slov, že občas zmizím a neúčastním se jejich zábavy. Nedali mi pokoj a nedali! Pohladili mne slovně, úsměvem, bezprostřední radostí nad shledáním, nad drobným dárem, dárčičkou a příjemným. Nebyť vás, milí přátelé, sama bych se z toho sotva vyhrabala.

Přátelé jsou děsně moc důležití! Celoživotní filosofie. Doslava, říkáám to naprosto vážně a zodpovědně (studuji nyní dálkové pedagogické minimum, včetně něj filosofie, a jedna z definic říká, že filosofie je věda o moudrosti). A taky mi už není devatenáct... Myslim, že už nade mnou opravdu nemůže nikdo shovravě pokyvnout hlavou – až vyroste, ono ji to pustí. Ale přil! Pořád a čím dál víc mám sakra co poznávat a pochopit, takže plně doufám, že ta moje cesta bude ještě hodně dlouhá.

Neprábemá studnice inspiraci – at už skvělý systém otřích per (jedno smeknutí Setonova a jeho spolupracovníků, druhé smeknutí Willymu, Čikiskovi a jejich štábu) a titulů lesní moudrosti, či lidé, se kterými se v rámci hnutí woodcraftu mohu setkávat. Kdyby jsem vedla zajímavý rozhovor s jedním členem našeho bývalého kmene. Měl na šerpě již mnoho otřích per, moje šerpa ještě nevy-

letí a nelze nijak vrátit. Věřím, že o víc mne další světy nachodnou, jen co mne dětský svět našeho dítěte vytěsni jaksi na vejminěk.

Indián. Jen pro ty, co mne méně znají – zahrnuji sem i např. australského domorodce a další, a další, čili řekněme člověk blízký přírodnímu způsobu života. Má v duši docela světlé místo se smyslem pro krásno, citění něčeho vyššího v nás či obrazně nad náma, potřeby pro život si hojně vyrábí, rád obdarovává své blízké, životně potřebuje volnou přírodu a se samozřejmostí o ni pečuje, velmi lpi na svém slibu a daném slovu, na své spolehlivosti, pečuje o své tělo a o okolí. Takový nerealný idol. Ale v něm jsem ohledně Setonova woodcraftu asi pořad natvni – já věřím, že tenhle idol nerealny není. Septem vám prozradím, že pár skóroidolu občas pokřávám. Je pohlažením v jejich blízkosti chvíli pobýt. Táboření. Putování. Pobyt v přírodě na krátko i na dlouho, jak jen to podmínky dnešní doby dovolí. Posedět v kruhu přátel u ohně. Společně pod sluncem, hvězdami, mnohokrát totéž a pokázade vlastní něco nového.

Tento odstavec je krátký, ale pro mne hrozně moc důležitý, nesmímě hutný. Pokud vám to tak nepřipadá, zkuste, prosím, přečíst si ten odstavec ještě jednou. Nic? Hm, tak se vám aspoň trochu natáhí, pokud nezhuňit+smajlik mrkající. Mějte se krásně a uživejte si woodcraftu v co nejvíce jeho krásách!

Radka Skoupilová – Waššewin

Zase se vystřídala všechna roční období, provedla nás rokem plným nových poznání proto, aby se opět mohli setkat ohnivci v krásném srubu u Skeného nad Oslavou.

Kráčeme od nádraží setmělou krajinou, kterou ozařuje měsíc. Dopřede nás táhne jakýsi pocit, který nám síluje víkend plný klidu, zamýšlení a času stráveného s lidmi, na které se těšíme velice dlouho, přestože je snad ani všechny neznáme. Tak dorazíme ke srubu, kde už je několik lidí. Ablákela zahajuje setkání a zapálí svíci, která nám vydrží hořet celou dobu, co budeme spolu. Toto setkání má svůj cíl, seznámit se s tím, jak různé se dají věst sněmy ve kmelech. Potom, co každý podřízí v ruce mluvící dřívko, aby řekl něco o tom, jak u něho ve kmeni probíhá sněm, se rozdělíme na skupinky podle velikosti, každá má vymyslet sněm pro odlišnou skupinu lidí. Například pro děti, pro dospělé, sněm s rodiči (ukázka na str. 23). Mezi vymýšlením se lidé vydávají na Cestu za štěstím. Je to cesta lesem po svíčkách a u každé svíčky je to, co každý napsal, že štěstí znamená. Když už všichni cestu absolvují, každá skupinka představí to, co vymysleli.

ŠTĚSTÍ JE...

...zvláštní pocit pramenící někde pod hrudní kostí, stoupající vzhůru, tlačící ohryzek do krajní polohy a ženoucí nám slzy do očí, nebo usazující nám v tváři blažený úsměv.

...vidět západ slunce, směř, které našlo mámu, cítit souznělost s ostatními lidmi, dát život, překonat sám sebe, učinit někoho šťastným.

ŠTĚSTÍ JE...

...mít někoho, koho můžu vzít za ruku a říct mu, že ho mám rád.
...mít pár přátel se kterými si mám co říct, kteří mi rozumí a já rozumím jim.
...okamžik, kdy si uvědomím, že jsem šťastný a že mi nic neschází.

Sobotní den je věnován přípravě Sněmu. Ráno se nasnídáme, tak, jak jsme snad v životě nesnídali. Každý doma upekli nějakou buchtu, kterou pekli s myšlenkou na ostatní, kteří ji budou jíst. A tak nebylo možné vše

neochutnat. Sokol nás v básních prováděl českými kraji, takže nám snídání velmi zpríjemnil.

Pak si povídáme o tom, jak se jednotliví lidé zkládají před sněmovním ohněm a Ablákela nás provádí meditací. Posadíme se a uvolníme. Sousedíme se na své vlastní tělo, na svůj dech, na myšlenky, které přicházejí a zase odcházejí. Po meditaci opouštíme teplo srubu, ale brzy se zahnějíme. Pod vedením Lusywin se seznamujeme s uměním Tai-či.

Potom následuje veselé rozdělování do skupinek. Každá skupinka představuje jedno ze čtyř světél a vylosuje si dva úkoly. Jsou to úkoly jako příprava sněmoviště, příprava dřeva, hranice, ztišení před sněmem, očistění sněmoviště atd... Svou přítomností nás těší dva nové příchodci – Hehna a Malykan.

Když se krajina zahali do tmy, skupinka Pravdivců odvádí postupně po zaznění signálu skupinky a hosty na sněmoviště. Držím v ruce lucerničku vyrobenou ze zavratovaci sklenice, ve které svítí světýlko, a ovdávám skupinku Krasavců. Z dálky k nám doznívá zvuk bubnu. Kráčíme velmi tiše a nakonec vstupujeme do sněmovního kruhu, před nímž jsme byli očistěni vůni šalvěje. Zástupce z každé skupinky v povzdálí rozdělavá oheň třemi dřev či křesáním. Následuje zapálení pochodeň a každá skupinka má opět připraveno své originální zapálení světla – děkuje se, recituje...

Mezi vážným programem sněmu, jako je udílení činů, titulů, posílání dymek a jiné romantické obřady, jsou naprosto veselé hříčky či představení, které nikoliv zlehčí, ale ožví sněmování. Mluví se také o zpuštění sobech přijímání nových členů do kmenů. Na konci sněmu posíláme stisk ruky, každý si v ruce poarží hořící pochodeň a to jakoby spojilo

ohnivce v jednu sílu, která se snaží vnášet lidem světlo do života, do jejich duší. Na závěr zpíváme píseň kmeně Omaha a ubíráme se zpět ke srubu, ale den nekončí.

Po chvíli se na stolech objeví ovocné saláty a dále pak ryže. Můžeme to nazvat hostinou, ale nalézáme v tom dopomohou čínské hůlky, které nás donutí jíst pomalu, a tak si jídla více vážit a vychutnat ho. A pak si povídáme a zpíváme. Snad není nikoho, kdo by neusínal s lehkým srdcem.

Neděli zahajujeme rozvíčkou. Nejedajou. Ablákela a já seznamujeme ostatní s jógu. Zpracujeme si pár cviků a pozdrav slunci směrem k východu, kde někde za mraky tušíme či spíše cítíme slunce. Po rozvíčce snídáme opět buchtu, zatímco nás Sokol v básních přivádí na Šumavu. Sousedíme se před krbem, zamýšlíme se, co nám víkend přinesl. Tak končí další ohnivcké setkání. Opět se setkáme za rok, možná i dřívě.

Děkují za krásné setkání. S modrou oblohou.

Jana Kovalčíková – Žížala, Ďapáč

Z ohnivckého setkání vznikl obsáhlý materiál, který dostali všichni zúčastnění i nepřítomní ohnivci k dispozici. Abychom dostáli nejen reportážní hodnotě článku, uvádím stručný výběr toho nejpodstatnějšího.

Hlavní cíle setkání

1. Vzájemně se seznámit s možnými podobami woodcrafterského sněmu.
2. Uvědomit si a prožít jednotlivé fáze obřadu: ztišení (klidné, uvolněné, radostné, ne vážné až pohřební), průběh a uvolnění.
3. Vzájemně se seznámit s výchovným působením ohnivce ve kmeni. Všechna témata jsme probrali a často prožili do hloubky. Vrcholem víkendu byl ohnivcký sněm, trouám si říci, že sněm nejen téměř vzorový díky zapojení všech účastníků), ale také nesmírně inspirativní. Materiály obsahují jednak soupis brainstormingu ohledně sněmu, dále náměty, jak by mohl sněm vypadat (účastníci připravovali sněm pro různé skupiny) a to, co zaznělo ve sdílení toho, jak se ztišíme před obřadem.

Sněm dětí s návštěvou rodičů na táboře

(ukázka jednoho z témat)

Po příjezdu na tábor je pro rodiče uspořádána hostina s materiální spoluúčastí rodičů (záměr: proudit hovor mezi rodiči navzájem, seznámit rodiče navzájem, navodit přátelskou atmosféru – jídlo ideální prostředek). Rodiče si potom připravují vystoupení na téma „Co se děje na táboře“.

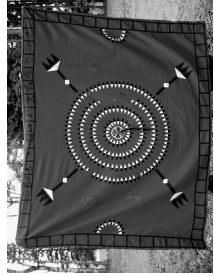
Děti si připravují scénky na téma „Co si rodiče myslí (obávají), že děláme na táboře“.

Děti připravují rodiče na sněm (jak se chovat, symbolika sněmu).

Vlastní sněm

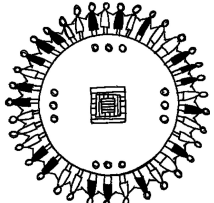
Děti přivádějí rodiče na sněmoviště. Tradiční zahájení – zapálení ohně + přivítání (bez dýmkového obřadu). Řeč náčelníka nebo ohnivce (kdo řídí sněm) – vysvětlení zvyklostí. Scénka rodičů. Píseň – naučit rodiče. Udílení OP dětem. Udílení pochval rodičům dětemi.

Scénka dětí – drsná. Přezíší jednotlivci zapějí Modlitbu kmeně Omaha. Děti jdou spát. Večerní rej činovníků s rodiči (obřad joba činovníků).

Zaznělo

Ohnivce je ten, který naslouchá a mluví.
Ohnivce je ten, kdo by měl mluvit se všemi ve kmeni (nejen je-li to nezbytně nutné).
Ohnivce je člověk, který se stará o vztahy ve kmeni, řídí obřady a snaží se, aby nálada byla víc než sup. Dohlíží na morálku ve kmeni a snaží se jít příkladem.

Závěry a výhledy

Uspěšně se seminář „Cesta k přirozenému hlasu“, zaměřený na práci s hlasem. Přihlásilo se 13 lidí na intenzivnější práci v lgovém ohnivckém.

Další podzimní ohnivcké setkání se uskuteční 3. – 5. 11. 2006. Možná témata: funkce ohnivce ve kmeni, uznaní činu a titulu na sněmu – jak ožví, další obřady, jak připravit nové ohnivce, hlubší woodcraft, jak přenášit ohnivcké do svého každodenního života, co my jako ohnivci prakticky děláme nebo můžeme udělat pro šifwoodcraftu.

Vznikl seznam kmenových sněmů, kam se ohnivci po domluvě mohou jet podívat a inspirovat. Připomenuta existence e-mailové konference ohnivců LLM.

Josef Porsch – Ablákela, ohnivce LLM

H R Y

A

H Ě Ř

K

Č

Í

Y

RU – FA

Hra – nehra do klubovny, spíše pro starší hráče, ke kterým nepotřebujeme nic, nebo všechno. Podmínkou jsou jen dvě samostatné místnosti a dva týmy asi po 8-15 lidech.

Hra je zajímavá tím, že nemá pevná pravidla a závisí na hráčích, jak si s ní poradí a jak jí dotvoří. Nevím přesně, odkud hra je, ani proč se tak jmenuje.

Legenda

Jeden z týmů se stává vědeckou expedicí, která objevila na zdanělivě neobydlené planetě neznámou civilizaci. Její příslušníci vypadají velice podobně jako lidé, nikdo ale neví, na jakém příjmu civilizace funguje, jak komunikuje, o co v ní jde – a zjistit to je právě úkolem výzkumníků.

Příprava hry

Každý z týmů obsadí jednu místnost a vytvoří systém fungování svojí civilizace, který se už po dobu hry nezmění. Fantazii se pochopitelně meze nekladou – jen je nutné hlídat, aby pravidla byla jasná a všichni ve skupině jim rozuměli, jinak to výzkumníky mate a úroveň hry jde dolů. Vymyslet bez přípravy fiktivní komunitu s jasnými pravidly je zábava, ale i docela fuška, takže je někdy lepší u mladších nebo méně zkušených hráčů stanovit základ pravidel rovnou.

Průběh hry

Hra začíná vysláním jednoho výzkumníka do neznámé civilizace, kde může strávit maximálně jednu minutu. Civilizace funguje v té době podle svých stanovených pravidel. Výzkumník může hemžet v cizí místnosti jen pasivně pozorovat, může si ale i ověřovat svoje hypotézy zapojováním se do děje – civilizace mu nebrání, ale stále se drží svých pravidel, na správné chování výzkumníka reaguje stejně jako na své členy, pokud dělá něco pro civilizaci neznámého, nikdo si ho nevnímá, popř. ho v rámci svých pravidel odějí „domů“.

Po minutě musí výzkumník odejít „domů“ a začne se svými kolegy horečně zpracovávat své zážitky, pojmy a domny. Na druhou

výzkumnou výpravu totiž musí jít někdo jiný, takže je nutné všechny informace předat, vymyslet experimenty k ověření hypotéz, pokusit se zjistit proč dostal první výzkumník pár facek, proč se tam ted za dveřmi všichni tak hrozně smějí apod. Následují další dvě minutové exkurze podle stejných pravidel – pokaždé musí jít někdo jiný, civilizace se pokaždé chová stejně.

Po třetí návštěvě vytvoří výzkumný tým svou verzi fungování zkoumané civilizace a skupiny se vymění – ze zkoumaných se stávají výzkumníci a stejným postupem odhalují zákonitosti fungování civilizace protihráčů.

Závěrečné porovnání výzkumně zprávy s realitou je plně užaslych a nevěřících obličejů, výkřiků „aha!“ a „já to říkal“, a i když v téhle hře těžko určíme vítěze, zábava je to fakt dobrá.

PONNY EXPRESS

Venkovní běhací hra pro větší skupinu hráčů (asi 20) vyloučená na internetu, vyžaduje i docela dost organizátorů (sedm poštovníků, několik indiánů).

Legenda

Jedním z nejobtížnějších zaměstnání na Divokém Západě byla práce jezdecké Pony Expressu. Tito poštáři na koních museli přetkonávat obrovské vzdálenosti nebezpečným územím, kde se mohli spolehnout jen sami na sebe.

Příprava hry

Na území rozmistíme sedm pošt, každou obsazenou poštovníkem. Je dobré, aby poštovníci přibližně věděli o poloze ostatních pošt – z důvodu ohodnocování

Tak trochu jiné Pow-wow

V sobotu 4.3.2006 se v Praze uskutečnilo "tak trochu jiné pow wow", které pořádali Indian Corral. Jelikož toto číslo Bizonního větru vychází až v průběhu roku 2006, můžeme vám tu nabídnout pár fotek z této akce.

foto: Petr Novotný – Perry
Petr Mouka – Warapa

3. 6. 2006 od 14:00
KLUBOVNA KRUHU
Generála Píky 1, Praha 6

**Pražská část oslav
 40 let kmene Kruh**

**hudební show * prodej DVD
 prodej triček * pohoštění * almanach...**

Jak jsme na mezinárodním táboření vyráběli totem

Nejprve vše hrubě opracovat.

Pak přijdou na řadu detaily.

I náčelník se podílel.

Nakonec nabarvit.

Přenést na správné místo.

A vyzpěti!

foto: Jirí Macek – Čikška

Bízoní vítr 4/2005

V ZAŘÍ 1814 BRITOVÉ JESTĚ POSTUPOVALI. NESMYSLNÉ ROZKAZY Z WASHINGTONU POSTIHLY I ROLFŮV PLUK. GENERÁL IZARD SE MUSEL STÁHNOUT A BRITOVÉ RAŽEM ZABRALI ÚZEMÍ KOLEM CHAMPLAINOVA JEZERA. V SOUDCE HUBELLA, KTERÉHO ROLF DOBRĚ ZNAL, SE UBYTOVAL ŠTAB BRITSKÉ ARMÁDY A OSOBNĚ ŠÉF VOJSKA SIR JIRÍ PŘEVOST. VOJAČI SE CHOVALI GALANTNĚ, ZA UBYTOVÁNÍ PLATILI A PO TŘECH DNECH SE RADOSTNĚ LOUČILI V PŘEDTUŠĚ DALŠÍHO VÍTEZNEHO POSTUPU.

MNÍ DO PLATTSBURGU, PAK DO ALBANY, VÍTEŽIME MADAM!
 VŠEHO JENOM DO ČASU, SIRE...
 ...BRZO POJE - DEJE ZPÁTKY SE SVĚŠENÝMI HLAVAMI!
 gen. Prevost
 pl. Hubellova

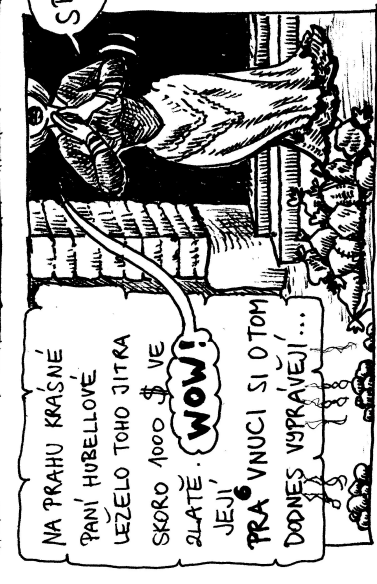
KDYBY TO ŘEKL MUŽ, MADAM, VYZVU HO NA SOUBOJ. ALE TAK KRAŠNOU DAMU...
 POKUD SE VAŠE SLOVA VYPLNÍ, KAŽDÝ Z MÝCH DŮSTOJNÍKŮ HOPÍ NA ZEM K VAŠÍM NOHÁM SVOU TOBOLKU!

PO DESETI DNECH SE JEJÍ SLOVA NAPLNILA. VALEČNĚ ŠTĚSTÍ PŘÁLO PRO ŽENU AMERICANŮM A GENERAL PŘEVOST USTUPOVAL.
 JAK JE TO S VÁŠIM PROBOCIVNÍM SIRE JIRÍ, A S VAŠÍMI TOBOLKAMI?

SLOVO GENTLEMANA PLATÍ, MADAM. PÁNOVĚ, NÁSLEDUJTE MNE!
 Porážkou Britů již navždy zcela vymizel z USA živocišší druh armádního nástrojníka

NA PRAHU KRAŠNĚ PANÍ HUBELLOVĚ LEZELO TOHO JITRA SKORO 1000 \$ VE ZLATĚ. WOW! JEJÍ PRA VNUCI SI O TOM DODNES VYPRAVĚJÍ...
 SPRAŠK!

A JAK SE VEDLO NAŠÍM HRDINŮM! BUONABONI A ROLFONI?
 God Save the Queen!
 ...! Dýtek světa...
 1814

ROLF KITTERING PROKÁZAL AMERICKÉ ARMÁDĚ MNOHO CENNÝCH SLUŽEB. BYL RANĚN A VYZNAMENÁN GENERÁLEM MACOMBEM. DOSTAL DOVOLENOU A SPOLU S QUONABEM SE VYPRAVILI NA FARMU KE STARÝM ZNÁMÝM...

DOBŘÝ BOŽE! TO JE PŘECE ROLF, A QUONAB A TEN PES... NE, DNES HO NEUVAZUJTE, JEN AŽ SI ZAKOUSNE JEDNO KURE!

A TAK UŽ TO ZŮSTALO. VÁLKA SKONČILA V PROSINCI 1814 A OBA ZVĚDOVÉ BYLI VOLNÍ!

ROLF SE PO DVOU LETECH OŽENIL S ANIČKOU TRUMPEROVOU.

POSTAVILI SI SRUB, POZDĚJI DŮM A PRAVIDELNĚ PŘIVÁDĚLI NA SVĚT MALÉ BĚLOHRÁVKY

MOJE MOUDROST JE LESNÍ MOUDROST, NIBOWAKO. ALE LESY MIZÍ ZA PÁR LET TU NEBUDOU. A MOJE MOUDROST BUDE HLOUPST! DO TĚTO ZEMĚ PŘIŠLO NĚCO NOVÉHO:

- OBCHOD! POHLTI VŠE KRÁSNĚ. NIBOWAKO TY JSI SILNÝ A DOVEDEŠ PLOUT S PROUDEM. ALE PRO MNE UŽ NOVA DOBA NENÍ...

QUONABOVA ÚČTA K ROLFOVI SE

POSTUPEM ČASU PROHLoubILA VE ZBOŽNOVÁNÍ.

QUONAB SE JEŠTĚ NĚKOLIK LET TĚŠIL Z ROLFOVÝCH SYNŮ.

POVĚZ MĚMU MOUDRÉMU PŘÍTELI ŽE JSEM USLYŠEL HLAS PISNĚ. MUSÍM JEŠTĚ JEDNOU VIDĚT VÝCHOD SLUNCE!

MUSÍM DO KRAJE, KDE JSME SE S NIBOWAKOU POTKALI!

JEDNOHO DNE ALE PO OSADNÍČÍCH POSLAL ROLFOVI VZKAZ.

A TAM, NA SKÁLE NAD LESY STAMFORDU, LEŽEL NEHYBNÝ ČLOVĚK. MĚL DLOUHÉ VLASY A PO BOKU MU SPOČÍVAL BUBINEK, NAVĚDY UTICHLÝ NAŠTŮJ JEHO LIDU. LIDÉ ROLFOVI VYPRÁVĚLI, ŽE JEŠTĚ MINULOU NOC ZPÍVAL QUONAB SVOU PÍSEŇ:

KONEC PŘÍBĚHU

Slituj se, Wahkondo! má duše je hladová, a nemá, co by ji nasýtilo, kráčím do tmy. Slituj se Wahkondo!